



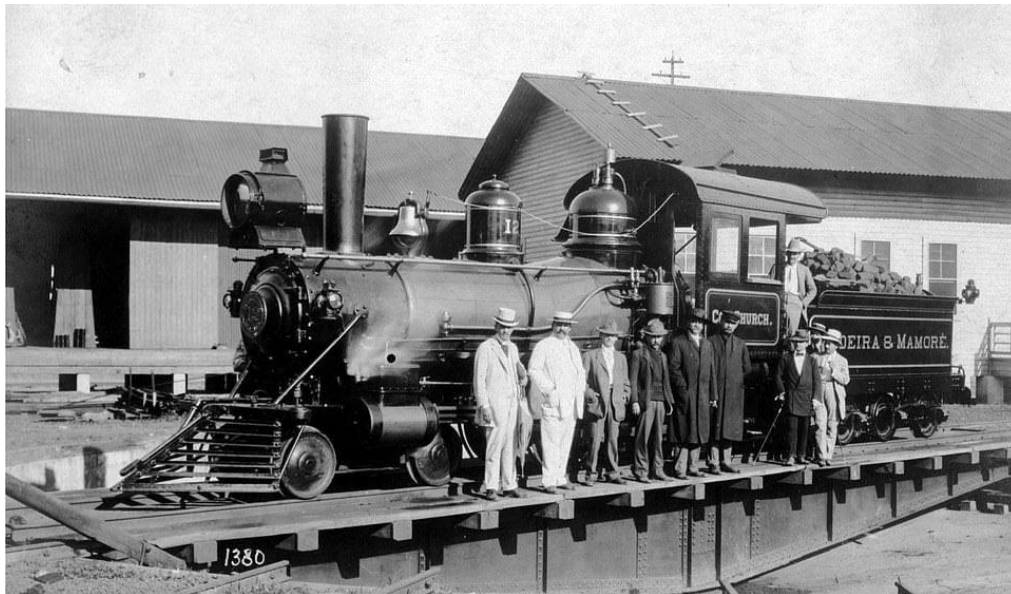
JAHAN PEYMAN BAR

حمل و نقل ریلی

تاریخچه حمل و نقل ریلی:

جرج استیونسن یک مهندس مکانیک انگلیسی و مخترع خط آهن می‌باشد. وی از نیروی بخار در حرکت لکوموتیو استفاده کرد و این وسیله نقلیه معتبر را به وجود آورد، وی از راه‌های گوناگون از جمله کارگری معدن، رانندگی و گاوچرانی و شاگرد شوفری مخارج زندگی خود را تأمین می‌کرد و مدت ۱۵ سال برای اختراع لکوموتیو زحمت کشید و سرانجام این گول آهنی را به حرکت درآورد.

چنانچه جورج استیونسن در بخش یک کان زغال‌سنگ واقع در شمال انگلیس به دنیا نمی‌آمد، شاید هرگز به فکر اختراع لکوموتیو و قطار راه‌آهن نمی‌افتاد؛ زیرا او به خاطر اینکه زغال‌سنگ به راحتی از معدن زغال‌سنگ با یک وسیله راحت نقل مکان شود، به فکر اختراع لکوموتیو و بعد هم واگن راه‌آهن افتاد.



حمل و نقل ریلی چیست؟

اولین سامانه حمل و نقل قطاری:

اولین سامانه حمل و نقل ریلی به منظور جابه‌جایی مسافران در سطح شهر و در سال 1825 میلادی در شهر لندن ایجاد شد.

نخستین راه‌آهن زیرزمینی جهان در سال 1863 میلادی در شهر لندن و اولین راه‌آهن متحرک در بالاتر

از سطح زمین در سال 1868 میلادید شهر نیویورک افتتاح شدند. پس از آن با پیشرفت سامانه‌های حمل‌ونقلی تأسیس راه‌آهن در تمامی کشورها مورد بررسی قرار گرفت.

به دنبال آن نخستین راه‌آهن ایران در سال 1888 میلادی با عرض 1 متر بین تهران و حرم حضرت عبدالعظیم افتتاح شد.

در سال 1999 میلادی اولین راه‌آهن سریع‌السیر ایران بین تهران و کرج آغاز به کار نمود و در سال 2000 میلادی اولین راه‌آهن زیرزمینی ایران (بخشی از خط 2 متروی تهران) افتتاح گردید.

مزایای حمل و نقل ریلی:

جابه‌جایی کالا به وسیله قطارهای **باربری** امنیت بیشتری نسبت به دیگر روش‌های حمل‌ونقل دارد. اما در صورت بروز حادثه شدت و خسارت بیشتر متحمل شرکت حمل‌ونقل خواهد شد. میزان کشته‌شدگان ریلی در مقایسه با حمل‌ونقل جاده‌ای بسیار پایین‌تر است و تعداد زیادی از آن‌ها کسانی هستند که به حریم ریلی تجاوز نموده‌اند. از حمل و نقل ریلی جهت جابه‌جایی افراد یا جابه‌جایی چوب و آهن، بارهای صنعتی، مواد اولیه، کالای خشک و فله و دیگر کالاها در حجم بالا استفاده می‌شود. مصرف انرژی و سوخت در حمل و نقل ریلی نسبت سایر روش‌های حمل‌ونقل بسیار به صرفه‌تر است. علاوه بر این روش ریلی را روشی پاک در حمل‌ونقل به شمار می‌آورند و از سایر وسایل حمل‌ونقل پاک‌تر است.



حمل و نقل ریلی چیست؟

قوانین حمل و نقل ریلی:

ماده ۱

به منظور افزایش سهم حمل و نقل ریلی از طریق جذب و گسترش سرمایه گذاری های مورد نیاز و ارتقاء بهره وری و ارائه خدمات مطلوب به مشتریان با حفظ مالکیت دولت بر شبکه ریلی به شرکتهای حمل و نقل ریلی خصوصی و تعاونی و شرکتهای و موسسات معتبر در ارائه خدمات وابسته به آن اجازه داده می شود تا از شبکه حمل و نقل ریلی و تاسیسات و امکانات مربوطه با رعایت این قانون و مقررات و ضوابط مربوطه بهره برداری کنند.

تبصره ۱- شرکت حمل و نقل ریلی شخصیت حقوقی است که توسط اشخاص حقیقی و حقوقی با اخذ مجوز از شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران که در این قانون راه آهن نامیده می شود و با تامین ناوگان (لکوموتیو و یا واگن) مورد نیاز به منظور جابجائی (کالا ، مسافر) تاسیس می گردد. آئین نامه تاسیس و فعالیت شرکتهای حمل و نقل ریلی و همچنین مشخصات فنی ناوگان مجاز به سیر در شبکه حداکثر ظرف مدت دو ماه به تصویب وزیر راه و ترابری می رسد.

تبصره ۲- شرایط و نحوه بهره برداری شرکتهای و موسسات معتبر در امر خدمات وابسته به حمل و نقل ریلی در چارچوب قوانین موجود و این قانون خواهد بود و آئین نامه اجرائی آن به تصویب وزیر راه و ترابری می رسد.

تبصره ۳- خدمات وابسته به حمل و نقل ریلی شامل سرویس های مرتبط با امر ناوگان و شبکه ، امور پایانه های تعمیرات ، امور بهره برداری از ناوگان و پشتیبانی های فنی و مهندس و سیستم های کنترل و ناوبری قطار و کلیه تجهیزات و سرویس های فنی تعمیر و نگهداری خطوط و شبکه ریلی و سرویس های ارتباطی (مخابراتی) و علائم می باشد.

تبصره ۴- شرکت حمل و نقل ریلی می تواند با اخذ مجوز از مراجع ذیربط در دیگر شقوق حمل و نقل نیز فعالیت نماید.

ماده ۲

به منظور حفظ ایمنی تردد ناوگان ریلی، شرایط و دستورالعمل های فنی و ایمنی مرتبط با سیروحرکت وسایل نقلیه ریلی توسط هیئت مدیره راه آهن تهیه و ابلاغ می گردد و شرکتهای بهره بردار خطوط مکلف به رعایت آنها می باشند. راه آهن موظف به نظارت بر اجرای کامل ضوابط و مقررات و دستورالعمل های فنی و ایمنی حرکت خواهد بود.

تبصره ۱- آئین نامه تعیین انواع تخلفات و جرایم مربوط به سیروحرکت ناوگان در شبکه حمل و نقل ریلی و نحوه رسیدگی به آنها توسط هیئت مدیره راه آهن تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید. میزان جرائم مربوط به این تخلفات از یک میلیون (۱۰۰۰۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰۰۰۰۰۰۰) ریال تعیین میگردد.

تبصره ۲- تعیین میزان مسئولیتهای کیفی و مدنی سوانح ریلی ناشی از اجرای این قانون و سوانح ریلی ناشی از فعالیت های راه آهن توسط کمیسیون های جلوگیری از سوانح راه آهن مستقر در نواحی صورت می پذیرد. در صورت اعتراض اصحاب دعوی به نظریه کمیسیون های فوق موضوع به کمیسیون عالی رسیدگی سوانح راه آهن با عضویت نماینده انجمن صنفی شرکتهای حمل و نقل ریلی ارجاع و نظریه این کمیسیون غیر قابل اعتراض میباشد که در صدور آرای قضایی بعنوان نظر کارشناسی ملاک عمل قرار می گیرد. راه آهن و شرکتهای موضوع این قانون حسب مورد در صورت بروز سوانح ریلی مطابق قانون مسئولیت مدنی جبران خسارت و پرداخت دیه به افراد سانه دیده میباشد.

تبصره ۳- آئین نامه اجرای کمیسیون های جلوگیری از سوانح نواحی راه آهن و کمیسیون عالی جلوگیری از سوانح راه آهن با پیشنهاد وزارت راه و ترابری به تصویب هیئت وزیران می رسد.

ماده ۳

راه آهن موظف است تا تردد ریلی را به گونه ای برنامه ریزی، هدایت و کنترل کند که سیرو حرکت ناوگان متعلق به کلیه شرکتهای حمل و نقل ریلی (اعم از دولتی و غیر دولتی) در شرایط یکسان از نظر تعرفه دسترسی و استفاده از شبکه امکانپذیر گردد.

ایجاد محدودیت عبور واگن هر یک از شرکتهای توسط راه آهن به جز موارد تعیین شده در مقررات ایمنی حرکت و ظرفیت خطوط، تخلف محسوب می شود و در صورت بروز هر گونه خسارت ناشی از

این محدودیت برای شرکتهای حمل و نقل ریلی و تأیید آن توسط مراجع ذیصلاح ، راه آهن مکلف به جبران آن است.

ماده ۴

تعیین مقررات و استانداردهای مربوط به تولید ، واردات و تعمیر و نگهداری ناوگان ریلی برعهده راه آهن میباشد و دستگاههای نظارت کننده و کلیه تولیدکنندگان و وارد کنندگان مربوطه مکلف به رعایت آن هستند.

ماده ۵

راه آهن موظف است به منظور استفاده از ظرفیت مازاد ارتباطی موجود از شبکه ریلی اختصاصی خود نسبت به ارائه سرویس های ارتباطی با سیم و بی سیم ، انتقال داده ها به شرکتهای خصوصی اقدام نماید.
آئین نامه مربوطه ، حداکثر ظرف دوماه به تصویب وزیر راه و ترابری می رسد.

ماده ۶

تعرفه بهره برداری از شبکه ریلی کشور به منظور عبور یک یا چند واگن و یا یک قطار کامل (باری یا مسافری) بصورت باردار یا خالی از روی شبکه ریلی بر حسب وزن ، ظرفیت و طول واگن ، طول و ابعاد کالای بارگیری شده در واگنهای ویژه ، مسیر حرکت ، شرایط مسیر و دیگر عوامل موثر در این راستا و همچنین سرویس های ارتباطی ، به موجب آئین نامه ای خواهد بود که توسط هیئت مدیره راه آهن تهیه و باتصویب وزیر راه و ترابری لازم الاجرا است.

تبصره ۱- نرخ بهره برداری از شبکه ریلی بایستی به گونه ای تعیین شود که ضمن تامین هزینه های بهره برداری از شبکه در بخش ریلی برای صاحبان کالا و سرمایه گذاران نسبت به دیگر شقوق حمل و نقل دارای مزیت باشد.

تبصره ۲- با توجه به مزیت های حمل و نقل ریلی و در صورت عدم تکافوی نرخ بهره برداری برای تامین هزینه های نگهداری شبکه ، دولت می تواند از سال ۱۳۸۵ اعتبارات مورد نیاز این شیوه از حمل و نقل را همانند هزینه های نگهداری تاسیسات زیربنائی سایر شقوق حمل و نقل ، در بودجه های سنواتی از محل صرفه جویی مصرف سوخت منظور نماید.

ماده ۷

راه آهن مکلف است با برنامه ریزی و رعایت مقررات مالی واگنهای حمل و نقل بار و مسافر خود را با زمانبندی مناسب به گونه ای که در امر حمل و نقل ریلی کالا و مسافر خللی ایجاد نشود به شرکتهای حمل و نقل ریلی واگذار نماید.
تبصره - اجازه دادن نیروی کشش بوسیله راه آهن با رعایت مقررات و شرایط یکسان به شرکتهای حمل و نقل ریلی با اخذ هزینه های عملیاتی بلامانع است.

ماده ۸

شرکتهای حمل و نقل ریلی بار با انعقاد قرارداد حمل و صدور بارنامه و شرکتهای حمل و نقل ریلی مسافر با صدور بلیط توسط شرکت یا نمایندگی مجاز طرف قرارداد آنان در مقابل صاحبان کالا و یا مسافران مسئولیت دارند.

تبصره ۱- حدود مسئولیت شرکتهای حمل و نقل در مقابل صاحبان کالا و یا مسافران ونحوه ایفای آن در چارچوب قوانین موجود و این قانون است که آئین نامه اجرائی آن به تصویب وزیر راه و ترابری می رسد.

تبصره ۲- برای هر واگن یک بارنامه و برای هر مسافر یک بلیط جداگانه صادر می شود.

تبصره ۳- راه آهن با پذیرش ناوگان شرکتهای حمل و نقل ریلی مسئول حفظ و نگهداری ناوگان و تامین سلامت سیر آنان می باشد.

تبصره ۴- بارنامه و بلیط مسافری بصورت متحدالشکل توسط هیئت مدیره راه آهن تهیه می شود و چگونگی تنظیم و صدور بارنامه و بلیط به موجب دستورالعمل مصوب هیئت مدیره راه آهن خواهد بود.

ماده ۹

نرخ حمل و نقل ریلی بار متناسب با حمل و نقل جاده ای بصورت توافقی فی مابین صاحبان کالا و شرکتهای حمل و نقل ریلی تعیین و اجرا خواهد شد . بهای بلیط مسافری توسط شرکتهای حمل و نقل

ریلی در هر مسیر و برحسب نوع و درجه واگن ، قطار و خدماتی که ارائه میشود تعیین و پس از تأیید هیئت مدیره راه آهن به مرحله اجرا در می آید.

ماده ۱۰

شرکتهای حمل و نقل ریلی مکلف به رعایت کلیه مقررات ، ضوابط و دستورالعمل هایی هستند که در چارچوب قوانین کشور توسط هیئت مدیره راه آهن تهیه و ابلاغ می گردد.

ماده ۱۱

هر واگن و لکوموتیو موضوع ماده (۱) دارای یک سند رسمی و دارای شماره مخصوص خواهد بود که توسط هیئت مدیره راه آهن به نام مالک صادر خواهد شد. این سند قابل ترهین میباشد به طوری که با اعلام دینفع ، اسناد واگن و لکوموتیو توسط هیئت مدیره راه آهن به نام دینفع و یا فردی که او تعیین خواهد کرد ، تغییر خواهد یافت.

قانون فوق مشتمل بر یازده ماده و چهارده تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ششم مهر ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۴/۷/۲۰ به تأیید شورای نگهبان رسید.